

TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS
Institutet för hälsa och välfärd
National Institute for Health and Welfare

Lasten päivähoito 2009

Barndagvård 2009

Salla Säkkinen
+358 20 610 7064
salla.sakkinen@thl.fi

Tuula Kuoppala
+358 20 610 7234
tuula.kuoppala@thl.fi

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos
PL 30 (Mannerheimintie 166, Helsinki)
00271 Helsinki
Puhelin: + 358 20 610 6000
www.thl.fi

Lasten päivähoito 2009

22.12.2010

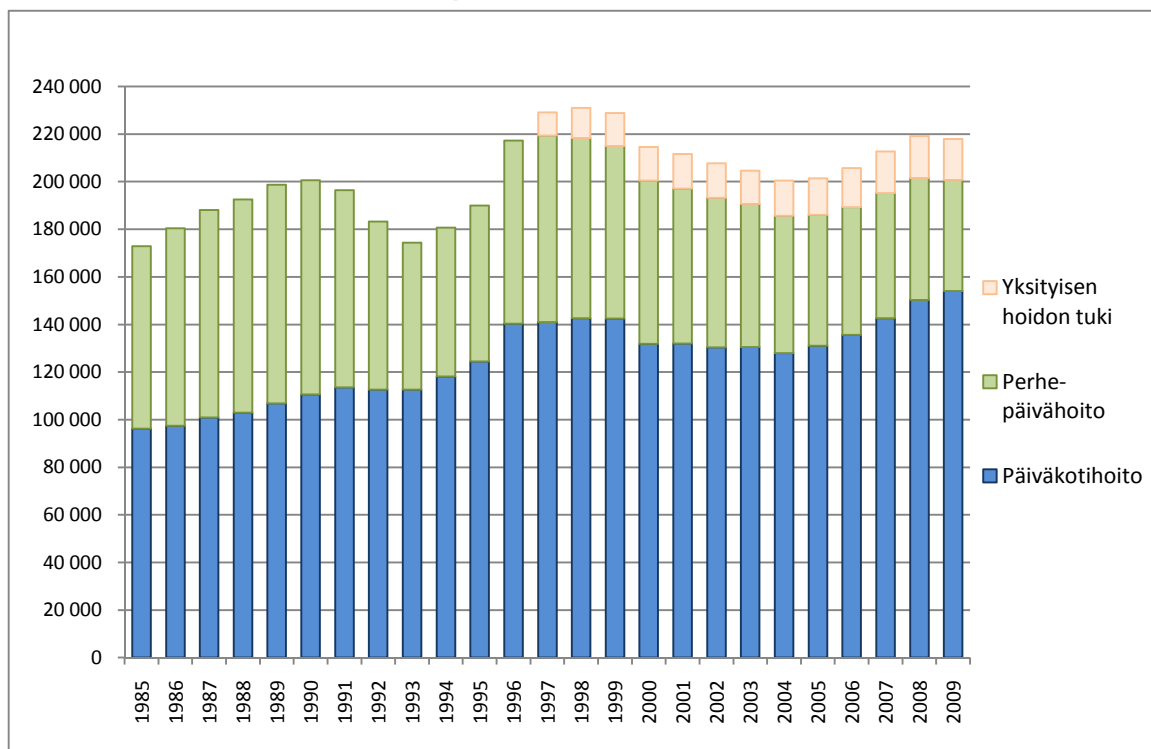
Suomessa oli 218 000 lasta päivähoidossa vuonna 2009. Kaikkiaan 62 prosenttia suomalaisista 1-6-vuotiaista lapsista oli joko kunnallisessa päivähoidossa tai yksityisessä päivähoidossa. 3–5-vuotiaista oli päivähoidossa 73 prosenttia ja 1–2-vuotiaita vastaavasti 40 prosenttia. Yksityisellä päivähoidolla tarkoitetaan lapsen hoitamista Kelan maksaman yksityisen hoidon tuen turvin. Edellisestä vuodesta päivähoidossa olleiden lasten osuus pieneni yhdellä prosenttiyksiköllä. Osuus on pysynyt melko samana viimeiset kymmenen vuotta olleen 59–63 prosenttia.

Suurin osa päivähoidossa olleista lapsista eli 92 prosenttia oli kunnallisessa päivähoidossa. Yksityisessä päivähoidossa hoidettiin yksityisen hoidon tuella 17 300 lasta ja sen osuus päivähoidosta oli 8 prosenttia. Yksityinen hoidon tuki tuli käyttöön 1990-luvun loppupuolella ja sen avulla hoidettujen lasten määrä on pääsääntöisesti kasvanut. Vuonna 2009 lasten määrä kuitenkin väheni vajaa 400:lla.

Enemmistö eli hieman yli 70 prosenttia päivähoidossa olevista lapsista hoidettiin päiväkodeissa. Perhepäivähoidon osuus oli hieman yli 20 prosenttia ja se on viimeisten kymmenen vuoden aikana hiljalleen laskenut.

Päivähoidossa olleiden eri-ikäisten lasten määrissä on isoja eroja. Alle 1-vuotiaat lapset hoidetaan pääsääntöisesti kotona. Vain prosentti tämän ikäisistä oli päivähoidossa. Yksivuotiaista lapsista oli 29 prosenttia ja viisivuotiaista lapsista 77 prosenttia päivähoidossa.

Kuvio 1. Päivähoidossa olevat lapset vuosina 1985–2009

Lapset kunnallisessa ja yksityisessä päivähoitossa

Suomessa oli 217 997 lasta päivähoitossa vuonna 2009. Kaikkiaan 62 prosenttia suomalaisista 1-6-vuotiaista lapsista oli joko kunnallisessa tai yksityisessä päivähoitossa Kelan yksityisen hoidon tuen turvin. Edellisestä vuodesta osuus pieneni yhdellä prosentilla. Päivähoitossa olevien lasten osuus on pysynyt melko samana viimeiset kymmenen vuotta olleen 59–63 prosenttia (Taulukko 1.).

Lapsista enemmistö eli 200 719 oli kunnallisessa päivähoitossa ja sen osuus päivähoitosta oli 92 prosenttia. Yksityisessä päivähoitossa hoidettiin yksityisen hoidon tuella 17 278 lasta ja sen osuus päivähoitosta oli 8 prosenttia. Yksityisen hoidon tuki tuli käyttöön 1997 ja sen avulla hoidettujen lasten määrä on pääsääntöisesti kasvanut. Vuonna 2009 lasten määrä kuitenkin väheni vajaalla 400:lla (Taulukko 1.).

Enemmistö eli hieman yli 70 prosenttia päivähoitossa olevista lapsista hoidettiin päiväkodeissa. Päiväkotihoidon osuus on hiljalleen kasvanut. Vielä kymmenen vuotta sitten vuonna 1999 vastaava osuus oli hieman yli 60 prosenttia. Perhepäivähoidon osuus on puolestaan viimeisten kymmenen vuoden aikana hiljalleen laskenut ja on nyt hieman yli 20 prosenttia (Taulukko 1. ja Kuvio 1.). Kunnallisessa päivähoitossa olevista lapsista 66 prosenttia hoidettiin kuntien omissa päiväkodeissa ja 4 prosenttia kuntien yksityisiltä ostamissa ostopalvelupäiväkodeissa (Taulukko 4. ja Kuvio 7.)

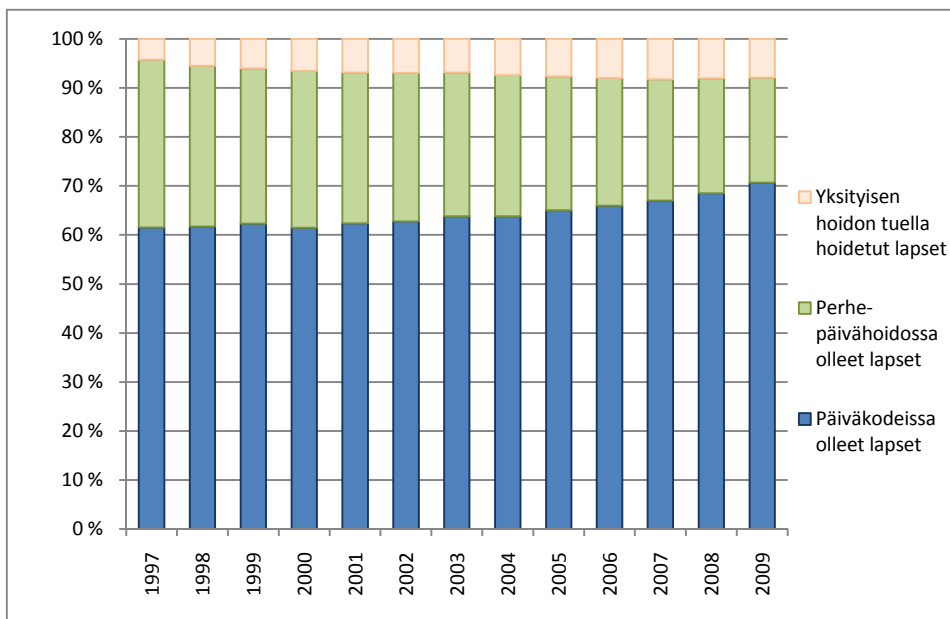
Kunnallisessa päivähoitossa olevista lapsista 80 prosenttia oli kokopäivähoitossa ja 20 prosenttia osapäivähoitossa. Kymmenen vuotta sitten vuonna 1999 kokopäivähoidon osuus oli 83 prosenttia. Vuosituhannen vaihteessa vuonna 2000 kokopäivähoidon osuus laski 74 prosenttiin, jonka jälkeen osuus on hiljalleen kasvanut koko 2000-luvun. (Taulukko 1.).

Taulukko 1. Lasten päivähoito 1985–2009

	Lapsia päiväkodeissa (* siitä kokopäivä- hoitossa)		Lapsia perhepäivähoitossa siitä kokopäivä- hoitossa		Kunnallinen päivähoito yhteensä	Yksityisen hoidon tukea saaneet lapset	Päivähoito yhteensä	Päivähoidon osuus 1-6- vuotiaista, %	Lapsia esiopetuksessa siitä päivähoiton esiopetuksessa, %	
1985	96 263	53 745	76 672	67 329	172 935		172 935			
1986	97 452	58 255	82 944	71 878	180 396		180 396			
1987	100 935	64 577	87 137	74 823	188 072		188 072			
1988	103 000	65 811	89 549	77 729	192 549		192 549			
1989	106 876	74 687	91 830	79 627	198 706		198 706			
1990	110 582	80 034	90 064	78 092	200 646		200 646	53,4		
1991	113 512	84 230	82 864	71 040	196 376		196 376	52,1		
1992	112 692	85 745	70 605	60 472	183 297		183 297	48,2		
1993	112 580	85 568	61 757	52 939	174 337		174 337	45,1		
1994	118 130	90 110	62 625	53 736	180 755		180 755	46,3		
1995	124 437	94 669	65 481	56 169	189 918		189 918	48,4		
1996	140 407	105 336	76 866	65 777	217 273		217 273	55,5		
1997	140 991	109 732	78 389	67 382	219 380	9 710	229 090	59,3		
1998	142 598	113 840	75 706	65 706	218 304	12 760	231 064	60,8		
1999	142 538	115 785	72 429	63 080	214 967	13 822	228 789	61,8		
2000	131 857	89 132	68 630	58 914	200 487	14 060	214 547	59,1	58 654	82
2001	132 011	92 197	65 125	55 636	197 136	14 511	211 647	59,6	61 374	80
2002	130 413	91 223	62 837	53 700	193 250	14 449	207 699	59,6	59 724	80
2003	130 564	92 979	60 021	51 455	190 585	14 114	204 699	59,6	58 976	80
2004	128 011	91 902	57 658	50 084	185 669	14 851	200 520	58,8	56 587	79
2005	131 078	94 818	54 974	48 271	186 052	15 368	201 420	58,8	57 580	75
2006	135 652	99 982	53 680	47 668	189 332	16 352	205 684	60,0	57 452	75
2007	142 584	106 634	52 681	47 135	195 265	17 480	212 745	61,5	56 695	73
2008	150 239	114 154	51 311	46 308	201 550	17 648	219 198	62,7	56 209	69
2009	154 082	117 466	46 637	42 244	200 719	17 278	217 997	61,6	57 727	68

(* Sisältää ryhmäperhepäiväkodeissa hoidetut lapset)

Kuvio 2. Lasten päivähoiton jakautuminen yksityisen, perhepäivähoidon ja päiväkotien välillä 1997–2009, %

Päivähoidossa olevien eri-ikäisten lasten määrissä isoja eroja

Kunnallisessa ja yksityisessä päivähoitossa olleiden eri-ikäisten lasten määrissä on isoja eroja. Alle 1-vuotiaat lapset hoidetaan pääsääntöisesti kotona. Vuonna 2009 oli vain 557 alle 1-vuotiaasta lasta päivähoitossa. Tämä on noin prosentti vastaavan ikäisestä väestöstä. Yksivuotiaita lapsia oli hoidossa 17 403, joka on 29 prosenttia vastaavan ikäisestä väestöstä. Kaksivuotiaista lapsista oli päivähoitossa jo 50 prosenttia ja viisivuotiaista lapsista peräti 77 prosenttia. Esiopetusikäisistä kuusivuotiaista lapsista 69 prosenttia oli päivähoitossa.

Viimeisten kymmenen vuoden aikana päivähoitossa olleiden alle yksi- ja yksivuotiaiden osuudet vastaavanikäisestä väestöstä ovat pysyneet melko samoina, mutta päivähoitossa olleiden kaksi-, kolme-, neljä- ja viisivuotiaiden osuudet vastaavanikäisestä väestöstä ovat selvästi kasvaneet. Osuudet ovat kasvaneet 6 - 7 prosenttiyksikköä.

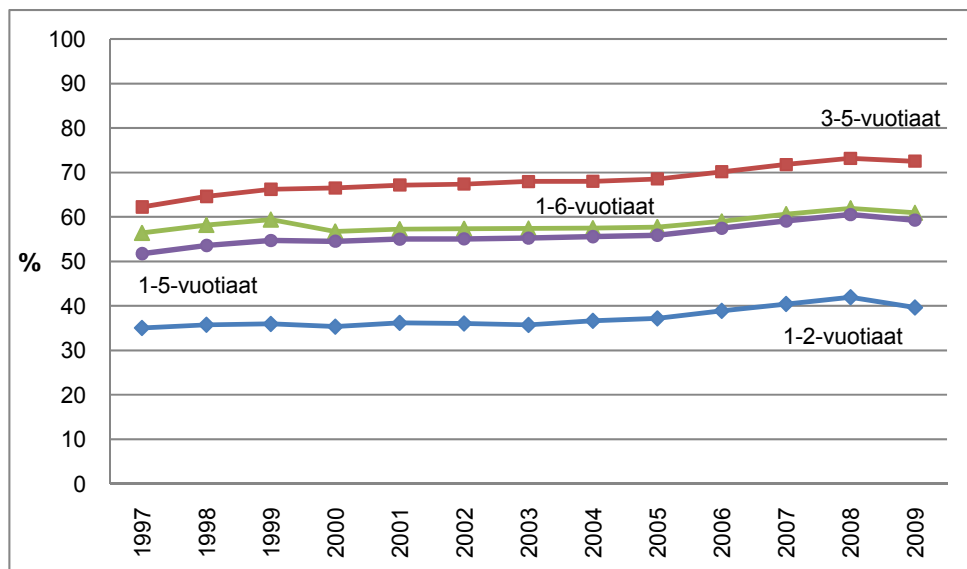
Päivähoitossa olleiden kuusi- ja seitsemänvuotiaiden osuudet vastaavanikäisestä väestöstä ovat puolestaan laskeneet. Vuonna 2009 oli 69 prosenttia kuusivuotiaista ja 3,2 prosenttia seitsemänvuotiaista päivähoitossa (Taulukko 2.).

Taulukko 2. Päivähoidossa olleet lapset ikäryhmittäin vuosina 1997–2009 (*)

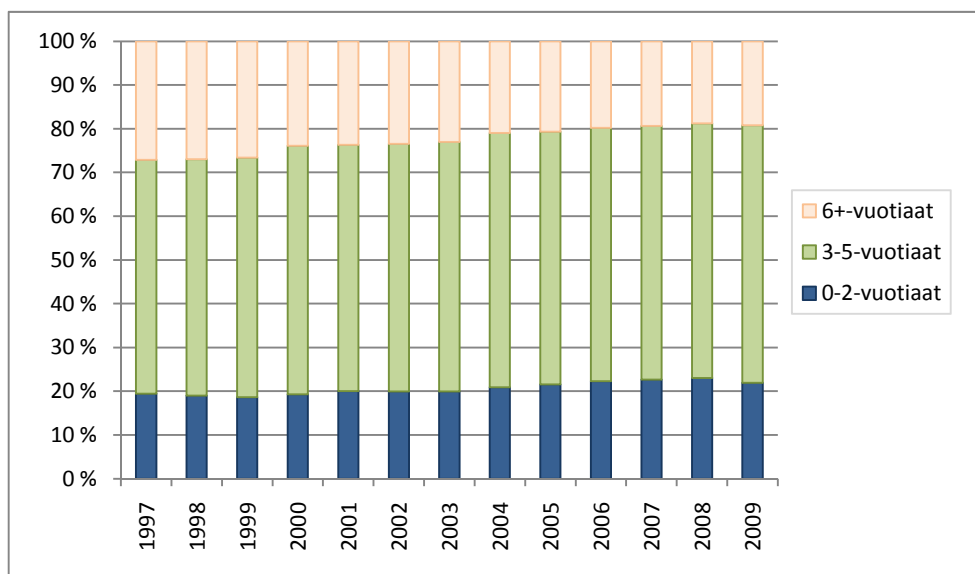
	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Yhteensä	228 789	214 545	211 647	207 699	204 699	200 520	201 420	205 684	212 745	219 198	217 997
alle 1-vuotiaat	937	904	970	735	813	684	759	781	768	734	557
1-vuotiaat	16 229	16 150	16 231	15 654	15 288	16 069	16 299	17 120	18 165	18 674	17 403
2-vuotiaat	25 526	24 324	25 167	25 069	24 688	25 204	26 408	27 980	29 275	31 066	29 898
3-vuotiaat	36 488	35 896	34 839	35 466	35 502	35 158	35 280	37 084	38 819	39 910	40 083
4-vuotiaat	42 332	40 802	40 207	39 006	39 617	39 131	39 243	39 736	41 540	43 167	43 003
5-vuotiaat	46 404	45 243	44 065	43 032	41 700	42 224	41 729	42 285	42 943	44 433	45 238
6-vuotiaat	52 968	43 574	42 806	41 401	40 274	38 316	38 736	38 153	38 970	39 192	39 975
7-vuotiaat	7 905	7 652	7 362	7 336	6 817	3 734	2 966	2 545	2 265	2 022	1 840
Prosentteina ikäluokasta											
alle 1-vuotiaat	1,6	1,6	1,7	1,3	1,4	1,2	1,3	1,3	1,3	1,2	0,9
1-vuotiaat 28,	5	28,0	28,6	27,9	27,5	28,3	28,2	29,6	30,7	31,6	29,0
2-vuotiaat 43,	1	42,7	43,6	44,1	43,9	45,1	46,3	48,2	50,4	52,2	50,3
3-vuotiaat 60,	0	60,5	61,1	61,4	62,3	62,3	63,0	64,9	66,7	68,4	67,1
4-vuotiaat 67,	0	67,1	67,7	68,3	68,5	68,6	69,5	70,8	72,6	73,8	73,5
5-vuotiaat 71,	2	71,6	72,3	72,3	72,9	72,9	73,0	74,8	76,3	77,4	77,1
6-vuotiaat 81,	5	66,8	67,6	67,9	67,6	66,9	66,8	66,6	68,7	69,4	69,4
7-vuotiaat	11,8	11,8	11,3	11,6	11,2	6,3	5,2	4,4	3,9	3,6	3,2
1-2-vuotiaat	35,9	35,3	36,2	36,0	35,7	36,6	37,2	38,9	40,4	41,9	39,6
3-5-vuotiaat	66,2	66,5	67,2	67,4	68,0	68,0	68,5	70,2	71,8	73,2	72,5
1-5-vuotiaat	54,7	54,5	55,0	55,1	55,2	55,6	55,9	57,5	59,1	60,5	59,3
1-6-vuotiaat	59,4	56,7	57,3	57,3	57,4	57,5	57,7	59,0	60,6	62,0	60,9
6 vuotta täyttäneet	46,1	39,3	39,0	39,2	39,0	36,0	36,2	35,3	36,1	36,3	36,6

(* Lukumääriin sisältyy sekä kunnallinen päivähoito että yksityisen hoidon tuella hoidetut lapset.

Kuvio 3. Päivähoidossa olevat lapset suhteutettuna vastaavan väestön ikäryhmään vuosina 1997–2009, %

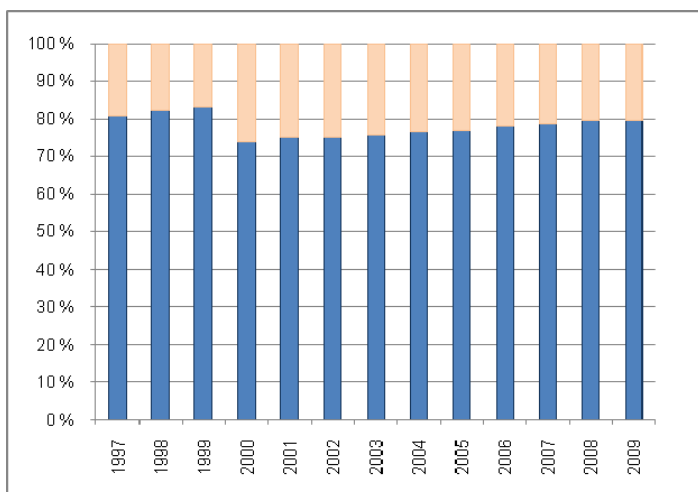
Kuvio 4. Päivähoidossa olevien lasten osuudet ikäryhmittäin vuosina 1997–2009, %

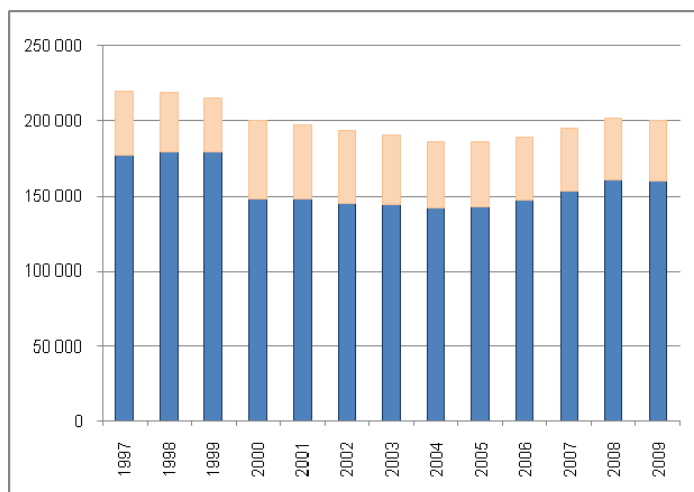
Taulukko 3. Lapsia kunnallisessa kokopäivä- ja osapäivähoidossa 1997–2009

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Kokopäivähoito													
alle 1-v	996	840	771	737	788	604	681	558	598	637	623	610	458
1-2-v	39 305	38 179	36 777	35 467	36 409	35 669	34 980	35 848	37 140	39 284	41 569	43 942	41 519
3-5-v	101 526	103 358	103 901	101 568	99 513	98 540	98 798	98 494	98 372	101 276	105 084	109 544	110 562
6-v	33 673	35 533	35 903	9 204	10 170	9 293	9 110	6 445	6 389	5 952	6 029	5 942	6 783
7-v	1 614	1 636	1 513	1 070	953	817	865	641	590	501	464	424	388
0-7-v	177 114	179 546	178 865	148 046	147 833	144 923	144 434	141 986	143 089	147 650	153 769	160 462	159 710
Osapäivähoito													
alle -v 1	85	53	58	48	55	39	37	32	53	34	39	28	32
1-2-v	2 172	1 916	1 852	1 687	1 571	1 606	1 582	1 697	1 611	1 606	1 539	1 501	1 454
3-5-v	14 929	13 856	13 219	11 817	10 824	10 215	9 546	9 100	8 722	8 055	7 578	7 184	7 196
6-v	16 667	15 667	14 603	32 331	30 476	29 966	29 057	29 782	30 218	29 968	30 562	30 805	30 887
7-v	8 413	7 266	6 370	6 558	6 377	6 501	5 929	3 072	2 359	2 019	1 778	1 570	1 440
0-7-v	42 266	38 758	36 102	52 441	49 303	48 327	46 151	43 683	42 963	41 682	41 496	41 088	41 009

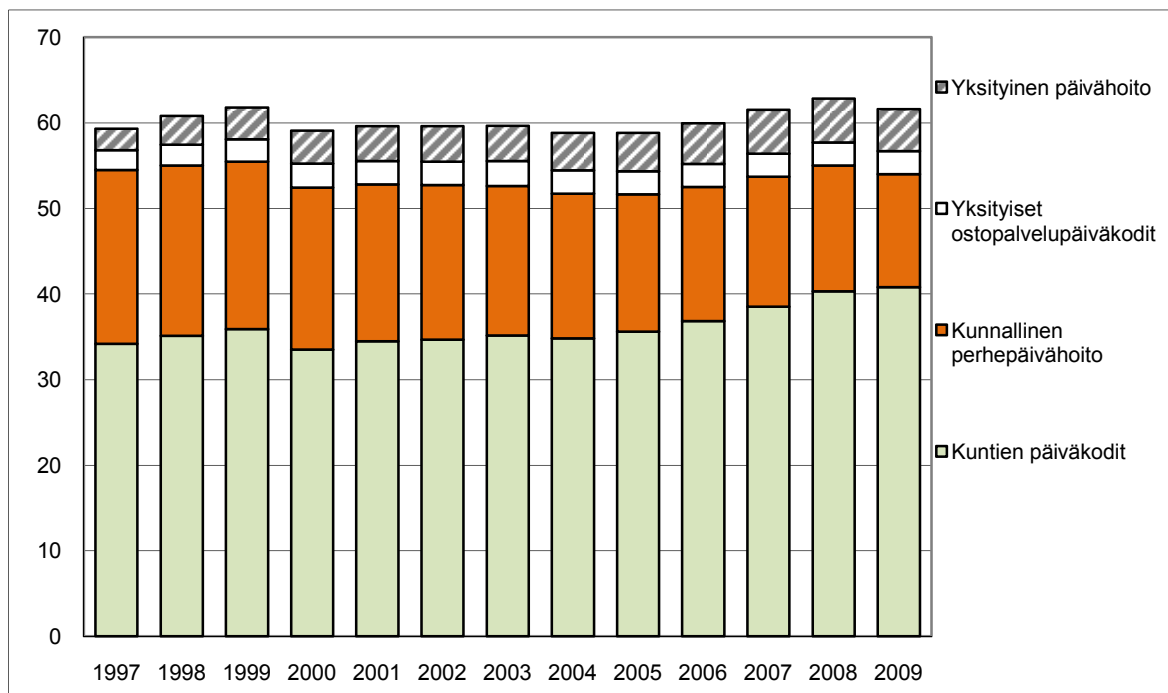
Kuvio 5. Kunnallisessa koko- ja osapäivähoidossa olevien lasten osuudet hoidossa olevista lapsista vuosina 1997–2009, %

Kuvio 6. Kunnallisessa koko- ja osapäivähoidossa olevat lapset vuosina 1997–2009

Kuvio 7. Lasten päivähoito vuosina 1997–2009 palvelun tuottajan mukaan, % 1–6-vuotiaista

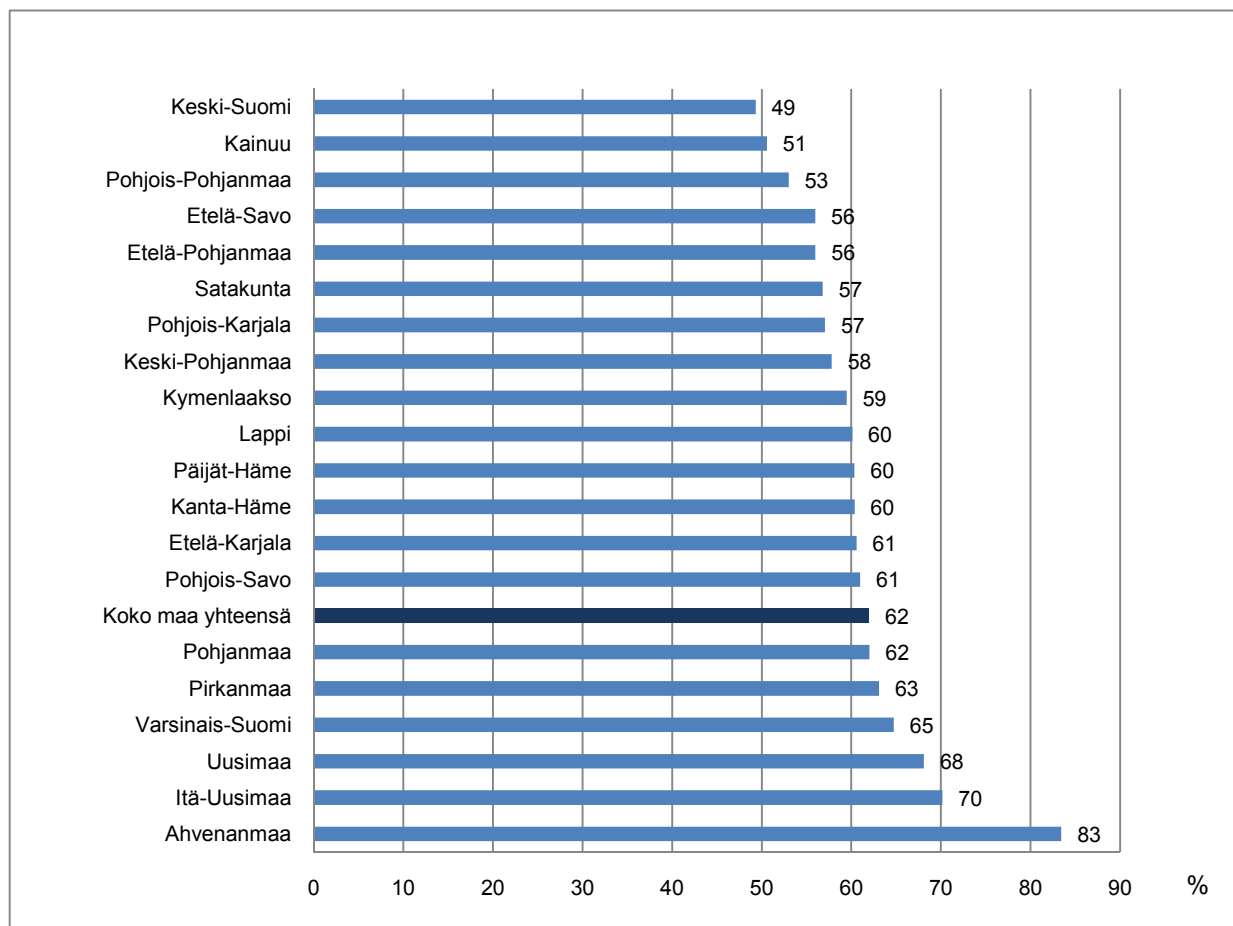
Taulukko 4. Lasten päivähoito vuosina 1997, 2000, 2005–2009 palvelun tuottajan mukaan, % 1–6-vuotiaista

	1997	2000	2005	2006	2007	2008	2009
Kunnallinen päivähoito	219 380	200 487	186 053	189 332	195 265	201 550	200 702
Kuntien päiväkodeissa	131 980	121 676	121 848	126 338	133 134	140 644	144 386
Yksityisissä ostopalvelupäiväkodeissa	9 011	10 181	9 230	9 314	9 450	9 595	9 679
Perhepäivähoidossa	78 389	68 630	54 975	53 680	52 681	51 311	46 637
Yksityisessä päivähoidossa	9 710	14 060	15 368	16 352	17 480	17 648	17 278
Päivähoito yhteensä	229 090	214 547	201 421	205 684	212 745	219 198	217 980
1-6 vuotiaat yhteensä 31.12.	386 293	363 160	342 487	343 033	345 855	349 351	353 880
	1997	2000	2005	2006	2007	2008	2009
Kunnallinen päivähoito	56,8	55,2	54,3	55,2	56,5	57,7	56,7
Kuntien päiväkodeissa	34,2	33,5	35,6	36,8	38,5	40,3	40,8
Yksityisissä ostopalvelupäiväkodeissa	2,3	2,8	2,7	2,7	2,7	2,7	2,7
Perhepäivähoidossa	20,3	18,9	16,1	15,6	15,2	14,7	13,2
Yksityisessä päivähoidossa	2,5	3,9	4,5	4,8	5,1	5,1	4,9
Päivähoito yhteensä	59,3	59,1	58,8	60,0	61,5	62,7	61,6

Päivähoidossa olleiden lasten osuuksissa on alueellisia eroja

Lasten päivähoidossa olleiden lasten osuuksissa vastaavanikäisestä väestöstä löytyy selviä alueellisia eroja. Keski-Suomessa, Kainuussa ja Pohjois-Pohjanmaalla on noin puolet (49–53 prosenttia) 1–6-vuotiaista lapsista päivähoidossa. Ahvenanmaalla puolestaan 83 prosenttia ja Itä-Uusimaalla 70 prosenttia 1–6-vuotiaista lapsista oli päivähoidossa (Kuvio 7.).

Kuvio 8. Päivähoidossa olleiden lasten osuus vastaavanikäisestä väestöstä maakunnittain 2009, %

Lasten kotihoidon tuki

Vanhemmat voivat valita kunnallisen päivähoitopaikan tai Kelan¹ yksityisen hoidon tuen sijasta alle 3-vuotiaalle lapselle myös kotihoidon tuen. Vuonna 2009 sai 98 070 lasta kotihoidon tukea. Tukea saaneiden lasten osuus 9 kk–2-vuotiaista oli 52 prosenttia. Kymmenessä vuodessa lasten kotihoidon tuen saajien määrä on vähentynyt vajaalla 15 000:lla ja tuen saajien osuus 9 kk–2-vuotiaista on tippunut viidellä prosentilla.

Valtaosassa, eli 97 prosentissa, kotihoidon tuen saajista tukea maksettiin perheelle, jossa lasta hoiti lapsen vanhempi.

¹ Lähde: Kelan tilastollinen vuosikirja 2009

Taulukko 5. Lasten kotihoidon tuki ja yksityisen hoidon tuki vuosina 1998–2009 (*)

	Kotihoidon tuki			Yksityisen hoidon tuki		
	Lasten lkm	% ikäryhmän väestöstä		Lasten lkm	% ikäryhmän väestöstä	
		9 kk -2 v	9 kk-6 v		9 kk -2 v	9 kk-6 v
1998	115 603	57,4	29,3	12 755	2,2	3,2
1999	112 799	57,8	29,3	13 822	2,5	3,6
2000	111 595	58,0	29,5	14 058	2,7	3,7
2001	109 139	57,4	29,5	14 511	2,8	3,9
2002	107 058	57,4	29,6	14 449	2,8	4,0
2003	105 565	57,4	29,6	14 114	2,8	4,0
2004	103 845	55,9	29,2	14 851	3,0	4,2
2005	103 313	55,5	29,0	15 368	3,2	4,3
2006	100 938	53,4	28,2	16 352	3,3	4,6
2007	98 918	52,4	27,4	17 480	3,4	4,8
2008	97 687	51,4	26,8	17 648	3,3	4,8
2009	98 070	52,3	26,6	17 278	3,3	4,7

(* Lähde: Kelan tilastollinen vuosikirja 2009)

Päiväkotien lukumäärä ja henkilöstö

Kunnallisia päiväkoteja oli 2 564 ja ryhmäperhepäiväkoteja 1 205 vuonna 2009². Yritysten ja järjestöjen ylläpitämiä yksityisiä päiväkoteja oli samana vuonna yhteensä 603³.

Sosiaalipalvelujen henkilöstöstä⁴ 53 prosenttia (55 800) työskenteli lasten päivähoidon palveluissa vuonna 2009. Päivähoidon piirissä työskentelevistä oli valtaosa naisia. Lastentarhanopettajista (12 200) miehiä oli alle 3 prosenttia, perhepäivähoitajista (12 700) heitä oli alle puoli prosenttia vuonna 2009.

Perhepäivähoitajista 39 prosenttia oli yli 55-vuotiaita kun lastentarhanopettajista vastaava osuus oli 10 prosenttia. Ammattiryhmistä perhepäivähoitajien osuus on laskenut, kun taas lastentarhanopettajien osuus on kasvanut viimeisten 10 vuoden aikana.

Valtakunnallinen päivähoitotilasto

Tämä tilastoraportti perustuu Tilastokeskuksen Kuntien ja kuntayhtymien talous ja toimintatilaston kunnilta kerättyihin päivähoitotietoihin sekä Kelalta saatuihin tietoihin yksityisen hoidon tuella hoidetuista lapsista. Tilastoinnissa on mukana kaikki kunnallisessa päivähoidossa olleet lapset riippumatta siitä toimiiko päivähoito hallinnollisesti sosiaali- vai opetustoimen alla. Kunnallisen päivähoiton tiedot ovat ajankohdalta 31. 12. Lasten päivähoitotiedot julkaistaan nyt ensimmäistä kertaa Tilastoraportti –sarjassa.

Kunnallista päivähoitotietoa voi poimia myös alueittain **SOTKANet-verkkopalvelusta**. Palvelu löytyy osoitteesta www.sotkanet.fi. Päivähoidon indikaattorit saa näkyviin sanalla **päivähoito**.

² Kuntien ja kuntayhtymien talous ja toiminta.SVT.Tilastokeskus.

³ Yksityiset sosiaalipalvelut 2009. Tilastoraportti 22/2010.THL.

⁴ Kuntien terveys- ja sosiaalipalvelujen henkilöstö 2009. Tilastoraportti 28/2010.THL.

Käsitteet ja määritelmät

Lasten päivähoito

Alle kouluikäisillä lapsilla on vanhempainvapaa n jälkeen oikeus kunnan järjestämään päivähoitoon. Päivähoitopalvelujen järjestäminen sekä yksityisen päivähoidon valvonta on kunnan vastuulla. Vanhemmat voivat valita kunnallisen päivähoitopaikan sijaan Kelan yksityisen hoidon tuen tai alle 3-vuotiaalle lapselle kotihoidon tuen.

Kunnallinen päivähoito

Kunnalliseen päivähoitoon lasketaan kunnan järjestämä päiväkotij- ja perhepäivähoito sekä osittain yksityisiltä päiväkodeilta, perhepäivähoitajilta tai yksityisiltä hoitajilta ostetut päivähoitopalvelut. Kunnallisesta päivähoidosta peritään perheen tulojen ja koon mukaan määräytyvä maksu.

Yksityinen päivähoito

Kelan yksityisen hoidon tukea maksetaan alle kouluikäisen lapsen hoidosta silloin kun lasta hoidetaan muualla kuin kunnallisessa päivähoidossa. Päivähoidon tarjoaja voi olla yksityinen päiväkotij, yksityinen perhepäivähoitaja tai yksityinen henkilö, jonka kanssa vanhemmat ovat tehneet työ sopimuksen. Yksityisen päivähoidon hinta määräytyy palvelua tuottavan toimijan hinnoittelun mukaan.

Ryhmäperhepäiväkoti

Ryhmäperhepäiväkoti on perhepäivähoidon ja päiväkodin välille sijoittuva hoitomuoto. Ryhmäperhepäiväkodit saattavat toimia myös päiväkotien yhteydessä. Ryhmäperhepäiväkodeissa hoidetut lapset tilastoidaan päiväkoteihin.

Koko- tai osapäivähoito

Kokopäivähoitoa on yli viiden tunnin mittainen hoito. Hoitopäivä voi olla enintään 10 tuntia vuorokaudessa. Osapäivähoito on enintään viiden tunnin mittainen hoito tai hoitoaika on enintään 25 tuntia viikossa tai enintään 60 tuntia kuukaudessa.

Kotihoidon tuki

Kelan maksamaa kotihoidon tukea voi saada perhe, jonka on alle 3-vuotias lapsi hoidetaan kotona. Kotihoidon tukea voidaan maksaa myös muista perheen alle kouluikäisistä lapsista, jotka eivät ole kunnallisessa päivähoidossa. Tukea saadakseen ei vanhempien tarvitse itse hoitaa lasta vaan hoitaja voi olla muu henkilö. Kelan myöntämä kotihoidon tuki lakkaa kun tukeen oikeuttava nuorin lapsi täyttää kolme vuotta.

Esiopetus päivähoidossa

Esiopetusta voidaan järjestää myös päiväkodeissa. Esiopetusta annetaan lapsille oppivelvollisuutta edeltävänä vuonna ja sen tavoitteena on osana varhaiskasvatusta vahvistaa lasten oppimisedellytyksiä. Kunnalla on lakiin perustuva velvollisuus järjestää esiopetusta. Vanhemmat ratkaisevat lapsen osallistumisen esiopetukseen. Esiopetusta ovat kelpoisia antamaan pääsääntöisesti lastentarhanopettajan tutkinnon suorittaneet ja luokanopettajat. Esiopetus on osallistujille maksutonta.

Barndagvård 2009

22.12.2010

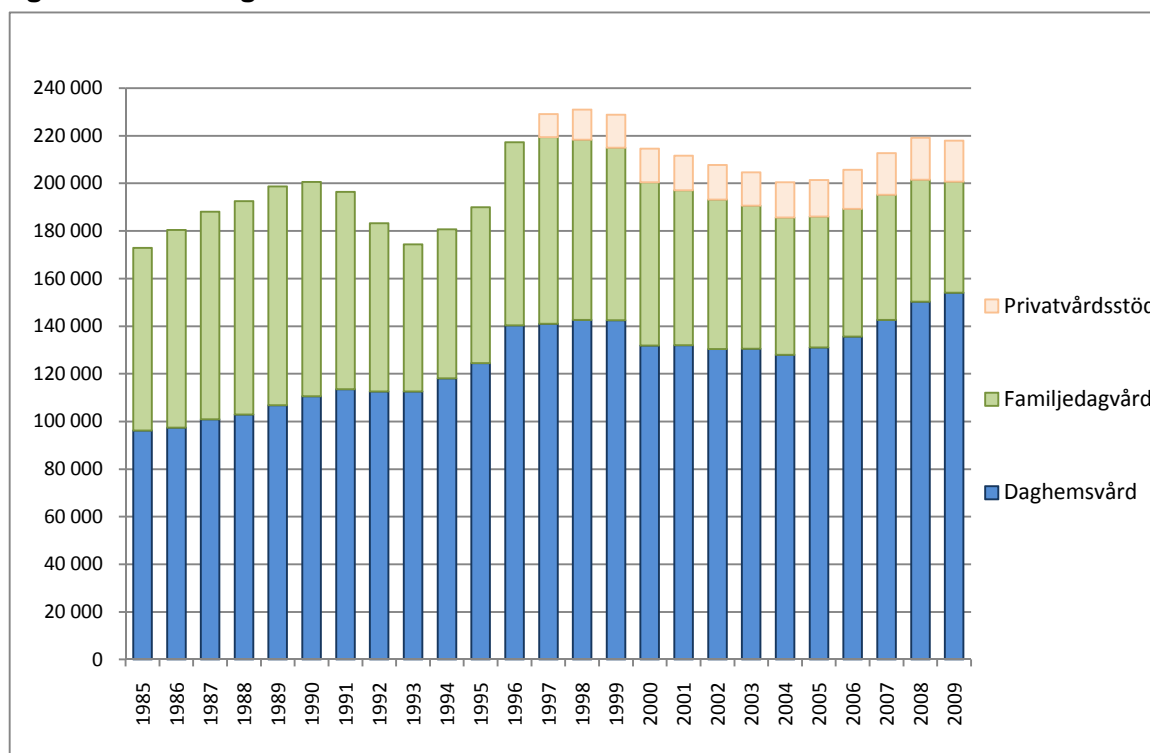
I Finland var 218 000 barn i dagvård 2009. Sammanlagt 62 procent av de finländska barnen i åldern 1-6 år var antingen i kommunal eller privat dagvård. Av 3-5-åringarna var 73 procent i vård och av 1-2-åringarna 40 procent. Med privat dagvård avses att barn vårdas med FPA:s stöd för privat vård. Jämför med året innan minskade andelen barn i dagvård med en procentenhet. Andelen har varit så gott som oförändrad under de senaste tio åren, 59 - 63 procent.

Största delen av de barn som var i dagvård, d.v.s. 92 procent var i kommunal dagvård. I privat dagvård vårdades med stödet för privat dagvård 17 300 barn och dess andel av dagvården var 8 procent. Stödet för privat vård togs i bruk i slutet av 1990-talet och antalet barn som får vård med detta stöd har i regel ökat. År 2009 minskade dock antalet barn med knappt 400.

Majoriteten, d.v.s. över 70 procent av de barn som var i dagvård vårdades på daghem. Familjedagvårdens andel var något över 20 procent och den har under de senaste tio åren så småningom minskat.

Det finns stora skillnader i antalet barn i olika ålder som är i dagvård. Barn under 1 år vårdas i regel hemma, Endast en procent av barnen i denna ålder var i dagvård. Av ettåriga barn var 29 procent och av femåriga barn 77 procent i dagvård.

Figur 1. Barn i dagvård 1985–2009

Barn i kommunal och privat dagvård

I Finland var 217 997 barn i dagvård 2009. Totalt 62 procent av de finländska barnen i åldern 1-6 år var antingen i kommunal eller i privat dagvård med FPA:s stöd för privat vård. Jämfört med året innan minskade andelen med en procent. Andelen barn i dagvård har varit så gott som oförändrad de senaste tio åren, mellan 59 och 63 procent (Figur 1.).

Majoriteten av barnen, d.v.s. 200 719 var i kommunal dagvård och dess andel av dagvården var 92 procent. I privat dagvård vårdades med stödet för privat vård 17 278 barn och dess andel av dagvården var 8 procent. Stödet för privat vård infördes 1997 och antalet barn som vårdas med detta stöd har i regel ökat. År 2009 minskade dock antalet barn med knappt 400 (Tabell 1.).

De flesta, d.v.s. något över 70 procent av barnen i dagvård vårdades i daghem. Andelen som får vård på daghem har så småningom ökat. Ännu för tio år sedan 1999 var motsvarande andel något över 60 procent. Familjedagvårdens andel har däremot minskat under de senaste tio åren och är nu litet över 20 procent (Tabell 1 och Figur 1.). Av de barn som var i kommunal dagvård vårdades 66 procent i kommunernas egna daghem och 4 procent i privata daghem vilkas tjänster kommunerna köpte (Tabell 4 och Figur 7.).

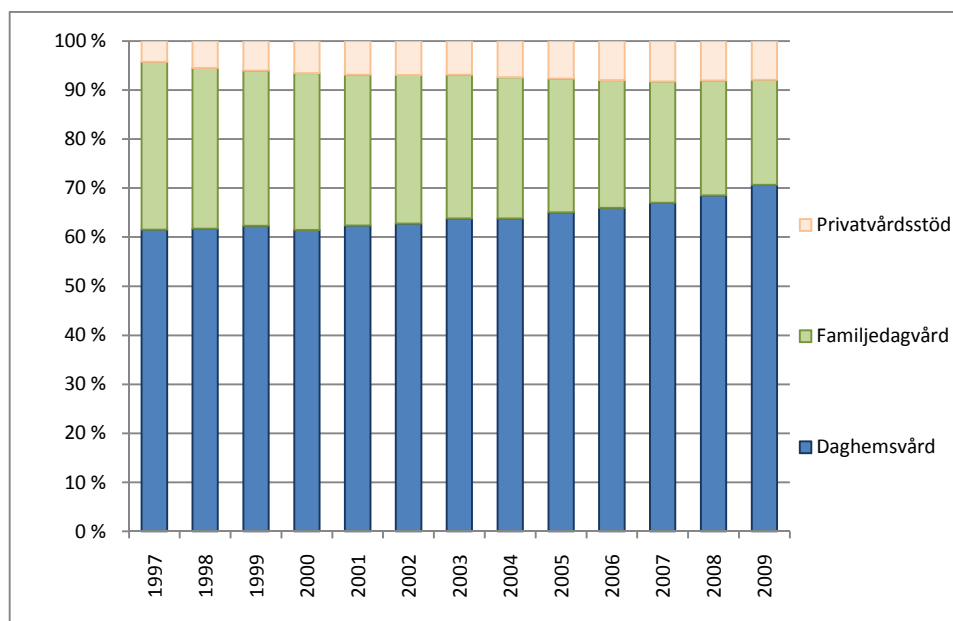
Av de barn som var i kommunal dagvård var 80 procent i heldagsvård och 20 procent i deldagsvård. För tio år sedan, 1999, var heldagsvårdens andel 83 procent. Vid millennieskiftet år 2000 sjönk heldagsvårdens andel till 74 procent, varefter dess andel småningom ökat under hela 2000 -talet. (Tabell 1.).

Tabell 1. Barndagvård 1985–2009

Barn i daghem (*)		Barn i familjevård		Kommunal dagvård totalt		Stöd för privat vård av barn	Barndagvård totalt	Barn i förskoleundervisning	
av vilket i heldagsvård		av vilket i heldagsvård						av 1-6 åriga,%	av vilket i förskoleundervisning i dagvård, %
1985	96 263	53 745	76 672	67 329	172 935		172 935		
1986	97 452	58 255	82 944	71 878	180 396		180 396		
1987	100 935	64 577	87 137	74 823	188 072		188 072		
1988	103 000	65 811	89 549	77 729	192 549		192 549		
1989	106 876	74 687	91 830	79 627	198 706		198 706		
1990	110 582	80 034	90 064	78 092	200 646		200 646	53,4	
1991	113 512	84 230	82 864	71 040	196 376		196 376	52,1	
1992	112 692	85 745	70 605	60 472	183 297		183 297	48,2	
1993	112 580	85 568	61 757	52 939	174 337		174 337	45,1	
1994	118 130	90 110	62 625	53 736	180 755		180 755	46,3	
1995	124 437	94 669	65 481	56 169	189 918		189 918	48,4	
1996	140 407	105 336	76 866	65 777	217 273		217 273	55,5	
1997	140 991	109 732	78 389	67 382	219 380	9 710	229 090	59,3	
1998	142 598	113 840	75 706	65 706	218 304	12 760	231 064	60,8	
1999	142 538	115 785	72 429	63 080	214 967	13 822	228 789	61,8	
2000	131 857	89 132	68 630	58 914	200 487	14 060	214 547	59,1	58 654 82
2001	132 011	92 197	65 125	55 636	197 136	14 511	211 647	59,6	61 374 80
2002	130 413	91 223	62 837	53 700	193 250	14 449	207 699	59,6	59 724 80
2003	130 564	92 979	60 021	51 455	190 585	14 114	204 699	59,6	58 976 80
2004	128 011	91 902	57 658	50 084	185 669	14 851	200 520	58,8	56 587 79
2005	131 078	94 818	54 974	48 271	186 052	15 368	201 420	58,8	57 580 75
2006	135 652	99 982	53 680	47 668	189 332	16 352	205 684	60,0	57 452 75
2007	142 584	106 634	52 681	47 135	195 265	17 480	212 745	61,5	56 695 73
2008	150 239	114 154	51 311	46 308	201 550	17 648	219 198	62,7	56 209 69
2009	154 082	117 466	46 637	42 244	200 719	17 278	217 997	61,6	57 727 68

(*) I antalen ingår barn som vårdas på gruppfamiljedaghem.

Figur 2. Fördelningen av barndagvården i privat vård, familjedagvård och daghem 1997–2009, %

Stora skillnader mellan antalet barn i dagvård i olika åldrar

Det finns stora skillnader i antalet barn i olika ålder som är i kommunal och privat dagvård. Barn under 1 år vårdas i regel hemma. År 2009 var endast 557 barn under 1 år i dagvård. Det är cirka en procent av befolkningen i denna ålder. Av de ettåriga barnen var 17 403 i vård, d.v.s. 29 procent av befolkningen i denna ålder. Av de tvååriga barnen var redan 50 procent i dagvård och av de femåriga barnen hela 77 procent. Av de sexåriga barnen i förskoleålder var 69 procent i dagvård.

Under de senaste tio åren har andelen ett- och tvååringar som är i dagvård utgjort stort sett samma andel av befolkningen i denna ålder, men andelen barn i dagvård av två-, tre-, fyra- och femåringarna har klart ökat. Andelarna har ökat med 6 - 7 procentenheter.

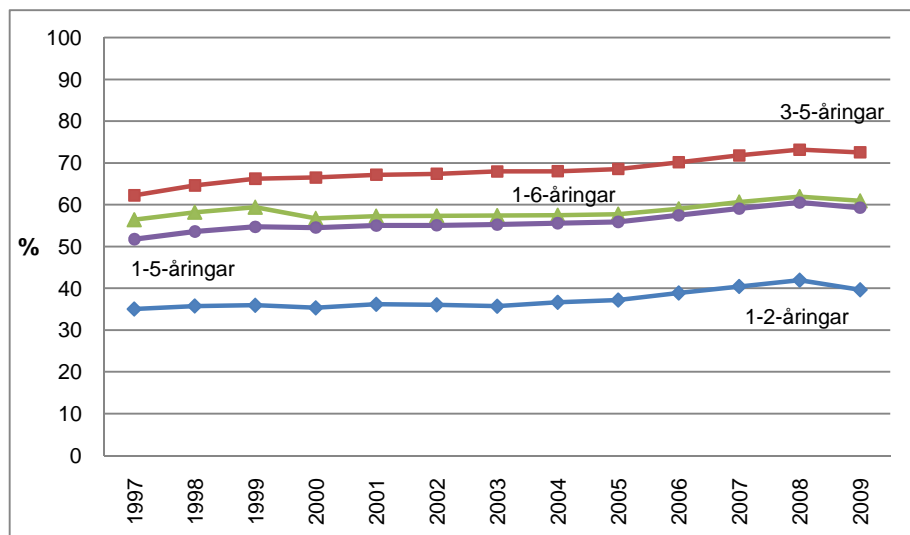
Andelen sex- och sjuåringar som är i dagvård har däremot minskat. År 2009 var 69 procent av sexåringarna och 3,2 procent av sjuåringarna i dagvård (Tabell 2.).

Tabell 2. Barn i dagvård enligt åldersgrupp 1997–2009 (*)

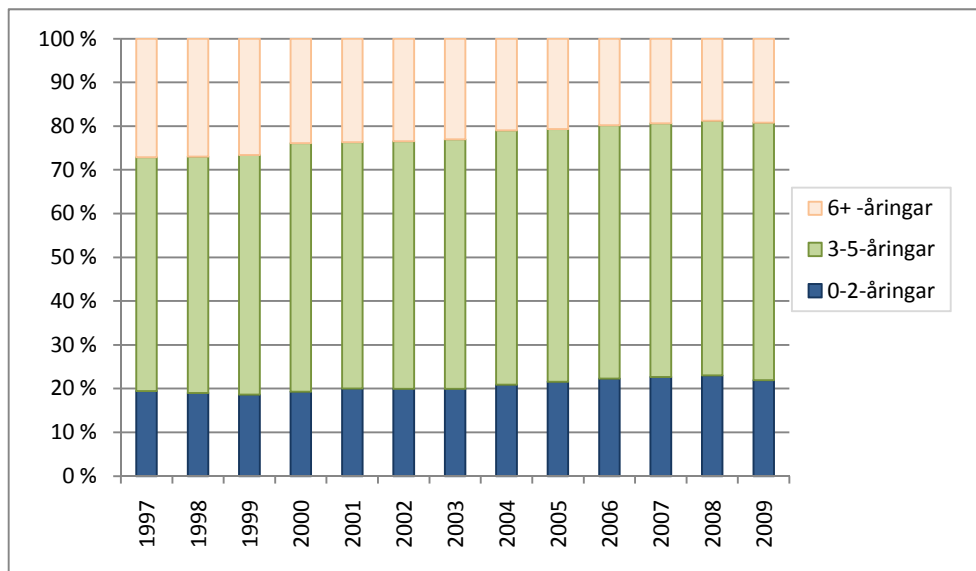
	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Totalt	228 789	214 545	211 647	207 699	204 699	200 520	201 420	205 684	212 745	219 198	217 997
0-åringar	937	904	970	735	813	684	759	781	768	734	557
1-åringar	16 229	16 150	16 231	15 654	15 288	16 069	16 299	17 120	18 165	18 674	17 403
2-åringar	25 526	24 324	25 167	25 069	24 688	25 204	26 408	27 980	29 275	31 066	29 898
3-åringar	36 488	35 896	34 839	35 466	35 502	35 158	35 280	37 084	38 819	39 910	40 083
4-åringar	42 332	40 802	40 207	39 006	39 617	39 131	39 243	39 736	41 540	43 167	43 003
5-åringar	46 404	45 243	44 065	43 032	41 700	42 224	41 729	42 285	42 943	44 433	45 238
6-åringar	52 968	43 574	42 806	41 401	40 274	38 316	38 736	38 153	38 970	39 192	39 975
7-åringar	7 905	7 652	7 362	7 336	6 817	3 734	2 966	2 545	2 265	2 022	1 840
% av befolkningen i samma ålder											
0-åringar	1,6	1,6	1,7	1,3	1,4	1,2	1,3	1,3	1,3	1,2	0,9
1-åringar	28,5	28,0	28,6	27,9	27,5	28,3	28,2	29,6	30,7	31,6	29,0
2-åringar	43,1	42,7	43,6	44,1	43,9	45,1	46,3	48,2	50,4	52,2	50,3
3-åringar	60,0	60,5	61,1	61,4	62,3	62,3	63,0	64,9	66,7	68,4	67,1
4-åringar	67,0	67,1	67,7	68,3	68,5	68,6	69,5	70,8	72,6	73,8	73,5
5-åringar	71,2	71,6	72,3	72,3	72,9	72,9	73,0	74,8	76,3	77,4	77,1
6-åringar	81,5	66,8	67,6	67,9	67,6	66,9	66,8	66,6	68,7	69,4	69,4
7-åringar	11,8	11,8	11,3	11,6	11,2	6,3	5,2	4,4	3,9	3,6	3,2
1-2-åringar	35,9	35,3	36,2	36,0	35,7	36,6	37,2	38,9	40,4	41,9	39,6
3-5-åringar	66,2	66,5	67,2	67,4	68,0	68,0	68,5	70,2	71,8	73,2	72,5
1-5-åringar	54,7	54,5	55,0	55,1	55,2	55,6	55,9	57,5	59,1	60,5	59,3
1-6-åringar	59,4	56,7	57,3	57,3	57,4	57,5	57,7	59,0	60,6	62,0	60,9
av 6 år och över	46,1	39,3	39,0	39,2	39,0	36,0	36,2	35,3	36,1	36,3	36,6

(*) I antalen ingår både kommunal dagvård och barn som vårdas med stöd för privat vård.

Figur 3. Barn i dagvård i relation till befolkningen i motsvarande åldersgrupp 1997–2009, %

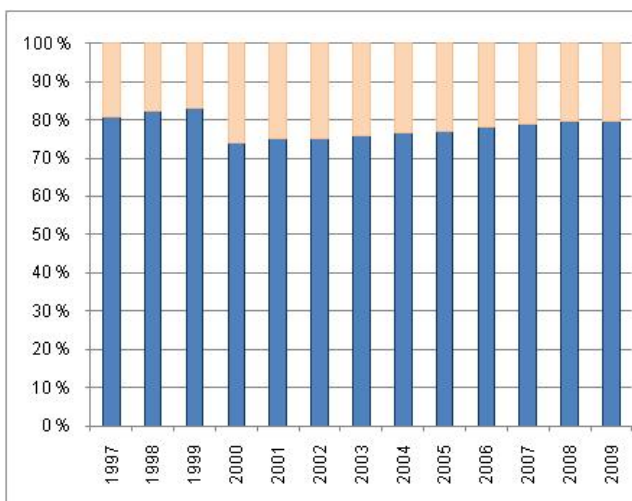
Figur 4. Andelarna barn i dagvård per åldersgrupp 1997–2009, %

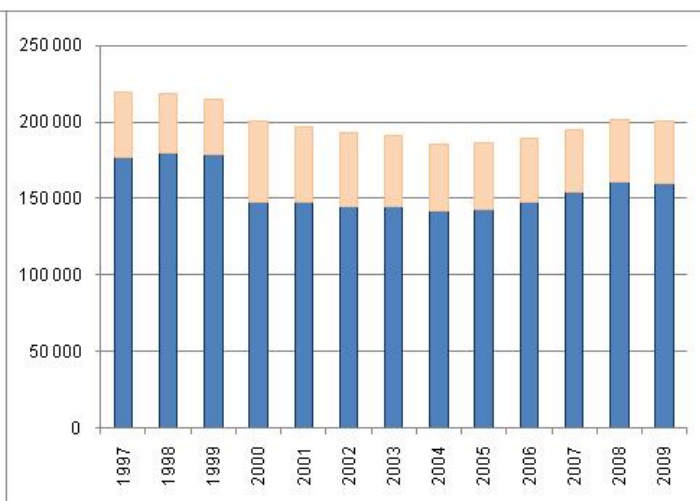
Tabell 3. Barn i kommunal heldags- och deldagsvård 1997–2009

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Heldagsvård													
0-åringar	996	840	771	737	788	604	681	558	598	637	623	610	458
1-2-åringar	39 305	38 179	36 777	35 467	36 409	35 669	34 980	35 848	37 140	39 284	41 569	43 942	41 519
3-5-åringar	101 526	103 358	103 901	101 568	99 513	98 540	98 798	98 494	98 372	101 276	105 084	109 544	110 562
6-åringar	33 673	35 533	35 903	9 204	10 170	9 293	9 110	6 445	6 389	5 952	6 029	5 942	6 783
7-åringar	1 614	1 636	1 513	1 070	953	817	865	641	590	501	464	424	388
0-7-åringar	177 114	179 546	178 865	148 046	147 833	144 923	144 434	141 986	143 089	147 650	153 769	160 462	159 710
Deldagsvård													
0-åringar	85	53	58	48	55	39	37	32	53	34	39	28	32
1-2-åringar	2 172	1 916	1 852	1 687	1 571	1 606	1 582	1 697	1 611	1 606	1 539	1 501	1 454
3-5-åringar	14 929	13 856	13 219	11 817	10 824	10 215	9 546	9 100	8 722	8 055	7 578	7 184	7 196
6-åringar	16 667	15 667	14 603	32 331	30 476	29 966	29 057	29 782	30 218	29 968	30 562	30 805	30 887
7-åringar	8 413	7 266	6 370	6 558	6 377	6 501	5 929	3 072	2 359	2 019	1 778	1 570	1 440
0-7-åringar	42 266	38 758	36 102	52 441	49 303	48 327	46 151	43 683	42 963	41 682	41 496	41 088	41 009

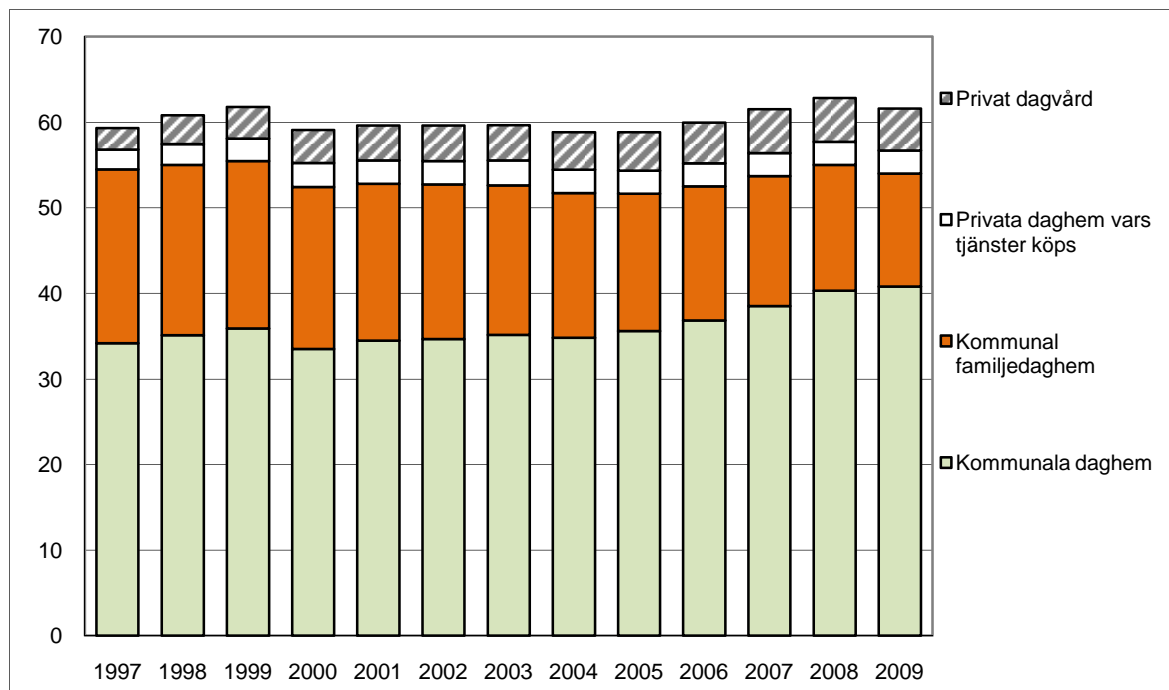
Figur 5. Andelarna barn i kommunal heldags- och deldagsvård av barn i dagvård 1997–2009, %

Figur 6. Barn i kommunal heldags- och deldagsvård 1997–2009

Figur 7. Barndagvård 1997–2009 enligt serviceproducent, % av 1–6-åringarna

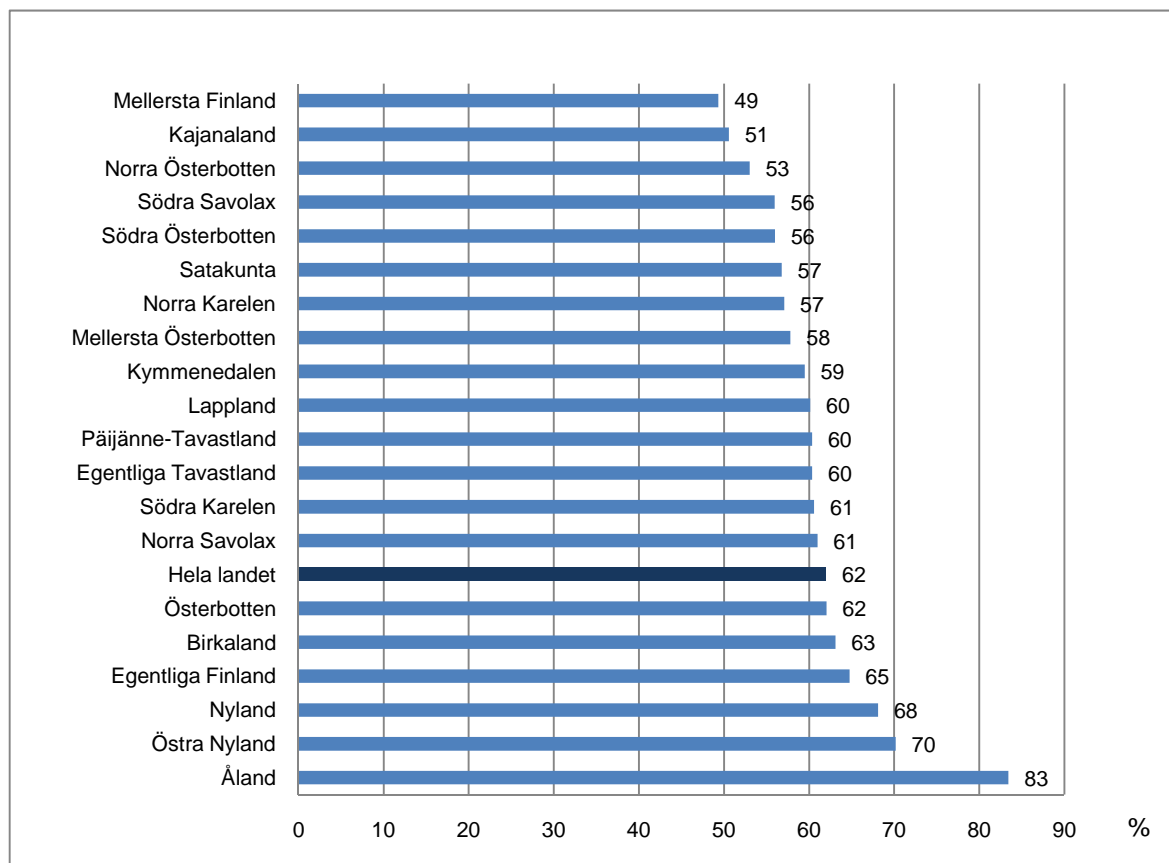
Tabell 4. Barndagvård 1997, 2000, 2005–2009 enligt serviceproducent, % av 1–6-åringarna

	1997	2000	2005	2006	2007	2008	2009
Barn i kommunal dagvård	219 380	200 487	186 053	189 332	195 265	201 550	200 702
Barn i kommunala daghem	131 980	121 676	121 848	126 338	133 134	140 644	144 386
Barn i privata daghem vars tjänster köps	9 011	10 181	9 230	9 314	9 450	9 595	9 679
Barn i familjedagvård	78 389	68 630	54 975	53 680	52 681	51 311	46 637
Barn i privat dagvård	9 710	14 060	15 368	16 352	17 480	17 648	17 278
Barn i dagvård, totalt	229 090	214 547	201 421	205 684	212 745	219 198	217 980
1-6-åringar totalt 31.12.	386 293	363 160	342 487	343 033	345 855	349 351	353 880
	1997	2000	2005	2006	2007	2008	2009
Barn i kommunal dagvård	56,8	55,2	54,3	55,2	56,5	57,7	56,7
Barn i kommunala daghem	34,2	33,5	35,6	36,8	38,5	40,3	40,8
Barn i privata daghem vars tjänster köps	2,3	2,8	2,7	2,7	2,7	2,7	2,7
Barn i familjedagvård	20,3	18,9	16,1	15,6	15,2	14,7	13,2
Barn i privat dagvård	2,5	3,9	4,5	4,8	5,1	5,1	4,9
Barn i dagvård, % 1-6-åringar	59,3	59,1	58,8	60,0	61,5	62,7	61,6

Det finns regionala skillnader i andelen barn i dagvård

Det finns tydliga regionala skillnader i andelen barn i dagvård jämfört med befolkningen i samma ålder. I mellersta Finland, Kajanaland och norra Österbotten var cirka hälften (49–53 procent) av barnen i åldern 1–6 år i dagvård. På Åland var 83 procent och i östra Nyland 70 procent av barnen mellan 1–6 år i dagvård (Figur 7.).

Figur 8. Andelen barn i dagvård av befolkningen i motsvarande ålder landskapsvis 2009, %

Hemvårdsstöd för barn

Föräldrarna kan i stället för en kommunal dagvårdsplats eller FPA:s¹ stöd för privat vård för barn under 3 år också välja hemvårdsstöd. År 2009 fick 98 070 barn hemvårdsstöd. Av barnen i åldern 9 mån–2 år fick 52 procent stöd. Under tio år har antalet barn som får hemvårdsstöd minskat med knappt 15 000 och andelen som får stöd av barnen i åldern 9 mån–2 år har minskat med fem procent.

Största delen, d.v.s. 97 procent, av dem som fick hemvårdsstöd var familjer där barnet vårdades av en förälder.

¹ Källa: FPA:s statistiska årsbok 2009

Tabell 5. Hemvårdsstöd för barn och stöd för privat vård 1998–2009 (*)

	Hemvårdsstöd			Privatvårdsstöd		
	Antal barn	% av befolkningen i åldersgruppen 9 mån. -2 år	% av befolkningen i åldersgruppen 9 mån. -6 år	Antal barn	% av befolkningen i åldersgruppen 9 mån. -2 år	% av befolkningen i åldersgruppen 9 mån. -6 år
1998	115 603	57,4	29,3	12 755	2,2	3,2
1999	112 799	57,8	29,3	13 822	2,5	3,6
2000	111 595	58,0	29,5	14 058	2,7	3,7
2001	109 139	57,4	29,5	14 511	2,8	3,9
2002	107 058	57,4	29,6	14 449	2,8	4,0
2003	105 565	57,4	29,6	14 114	2,8	4,0
2004	103 845	55,9	29,2	14 851	3,0	4,2
2005	103 313	55,5	29,0	15 368	3,2	4,3
2006	100 938	53,4	28,2	16 352	3,3	4,6
2007	98 918	52,4	27,4	17 480	3,4	4,8
2008	97 687	51,4	26,8	17 648	3,3	4,8
2009	98 070	52,3	26,6	17 278	3,3	4,7

(*Källa:FPA:s statistiska årsbok 2009

Antalet daghem och personal

Det fanns 2 564 kommunala daghem och 1 205 gruppfamiljedaghem 2009². Samma år fanns sammanlagt 603³ privata daghem som upprätthölls av företag och organisationer.

Av socialservicepersonalen⁴ arbetade 53 procent (55 800) inom barndagvården 2009. Största delen av dem som arbetade inom dagvården var kvinnor. Av barnträdgårdslärarna (12 200) var mindre än 3 procent män, av familjedagvårdarna (12 700) var mindre än en halv procent män 2009.

Av familjedagvårdarna var 39 procent över 55 år medan motsvarande andel av barnträdgårdslärarna var 10 procent. Av yrkesgrupperna har familjedagvårdarnas andel minskat, medan barnträdgårdslärarnas andel har ökat under de senaste 10 åren.

Den riksomfattande dagvårdsstatistiken

Denna statistiska rapport baserar sig på Statistikcentralens uppgifter om dagvård som samlats in för statistiken om kommunernas och samkommunernas ekonomi och verksamhet samt på de uppgifter som fås från FPA om barn som vårdats med stöd för privat vård. I statistiken ingår alla barn som var i kommunal dagvård oberoende av om dagvården administrativt hörde till social- eller utbildningsväsendet. Uppgifterna om den kommunala dagvården är från 31.12. Uppgifterna om barndagvården publiceras nu för första gången i Statistikrapportserien.

Uppgifter om den kommunala dagvården kan fås också kommunvis på webbtjänsten **SOTKANET**. Tjänsten finns på adressen www.sotkanet.fi. Indikatorerna för dagvård fås fram med ordet **barndagvård**.

² Kommunernas och samkommunernas ekonomi och verksamhet.FOS. Statistikcentralen.

³ Privat social service 2009. Statistikrapport 22/2010.THL.

⁴ Kuntien terveys- ja sosiaalipalvelujen henkilöstö 2009. Statistikrapport 28/2010.THL.

Begrepp och definitioner

Barndagvård

Barn under skolåldern har efter föräldraledigheten rätt till dagvård som ordnas av kommunen. Kommunen har ansvar för att ordna dagvårdstjänster och för att övervaka den privata dagvården. Föräldrarna kan i stället för en kommunal dagvårdsplats välja FPA:s stöd för privat vård eller för barn under 3 år hemvårdsstöd.

Kommunal dagvård

Till kommunal dagvård räknas daghems- och familjedagvård som ordnas av kommunerna samt dagvårdstjänster som köps från privata daghem, familjedagvårdare eller privata vårdare. För kommunal dagvård uppbärs en avgift som fastställs enligt familjens inkomster och storlek.

Privat dagvård

FPA:s stöd för privat vård betalas för vård av barn under skolåldern då barnet vårdas någon annanstans än i kommunal dagvård. Dagvården kan ges av ett privat daghem, en privat familjedagvårdare eller en enskild person som föräldrarna har ingått ett arbetsavtal med. Priset för privat vård fastställs enligt vårdproducentens prissättning.

Gruppfamiljedaghem

Ett gruppfamiljedaghem är en vårdform mellan familjedagvård och daghem. Gruppfamiljedaghemmen får verka också i samband med daghem. De barn som vårdas på gruppfamiljedaghem statistikförs på daghem.

Heldags- och deldagsvård

Heldagsvård är vård över fem timmar. Vårdagen får vara högst 10 timmar per dygn. Deldagsvård är vård under högst fem timmar eller så att vårdtiden är högst 25 timmar i veckan eller högst 60 timmar per månad.

Hemvårdsstöd

En familj som har ett barn under 3 år som vårdas hemma kan få hemvårdsstöd som betalas av FPA. Hemvårdsstödet kan betalas också för familjens övriga barn under skolåldern som inte är i kommunal dagvård. För att få stödet behöver föräldrarna inte själva sköta barnet utan vårdaren kan vara någon annan person. Hemvårdsstödet som beviljas av FPA upphör då det yngsta barnet som berättigar till stöd fyller tre år.

Förskoleundervisning i dagvård

Förskoleundervisning kan ordnas också i daghem. Förskoleundervisning ges åt barn året innan läroplikten börjar och dess mål är att som en del av småbarnsfostran stärka barnens inlärningsförmågor. Kommunerna är enligt lag skyldiga att ordna förskoleundervisning. Föräldrarna beslutar om barnet deltar i förskoleundervisningen. Behöriga att ge förskoleundervisning är i regel personer som avlagt barntädgårdslärarexamen och klasslärare. Förskoleundervisningen är avgiftsfri för deltagarna.